

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

8. SINIF

BECERİ TEMELLİ

KAZANIMLARA UYGUN

MEB DERS KİTABI ODAKLI

% 100 ORJİNAL SORULAR

SORU ÇÖZÜMLÜ

2020-2021

Ahmet KARTAL
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

I. ÜNİTE KONULARINI KAPSAR

DENEME SINAVI

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

1.

1

18. Yüzyılda ortaya çıkan ve her konuda akla öncelik tanıyan düşünce sistemine aydınlanma, bu düşünce sisteminin etkisi ile bilim ve felsefede büyük gelişmeler olan bu döneme **Aydınlanma Çağı** denir.

2

Fransız İhtilali ile tüm dünyada eşitlik adalet, bağımsızlık, milliyetçilik düşüncelerinin doğmasına ve yayılmasına ortam hazırladı. Özellikle milliyetçilik düşüncesi çok uluslu devletlerde yıkıcı etkiler ortaya çıkardı.

3

İlk kez İngiltere’de başlayan **Sanayi İnkılabı** sonucunda sanayileşen ülkelerde fabrikalar çoğaldı. Buna bağlı olarak üretim artınca, bol ve ucuz ürünlerin piyasaları ele geçirdi.

4

Hammadde ve pazar arayışı devletleri arasında **sömürgecilik** yarışının hızlanmasına, sömürge toprağı fazla olan ülkelerin başta iktisadi açıdan olmak üzere bir alanda güçlenmesine neden olmuştur.

Buna göre “Güçlü bir Avrupa’nın doğuşunda ekonomik gelişmelerde etkili olmuştur.” ifadesine örnek gösterilecek olan olaylar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) 1, 2 ve 3

B) 2 ve 3

C) 3 ve 4

D) 1, 3 ve 4

2.

Tanzimat Fermanı (1839)

Bu ferman ile din, dil, ırk farkı gözetmeksizin bütün Osmanlı vatandaşlarının kanunlar önünde eşit olduğu; can ve mal güvenliği ile namus dokunulmazlığının devlet güvencesinde olduğu vurgulandı. Mahkeme kararı olmadan kimsenin cezalandırılmayacağı belirtilirken askerlik erkekler için zorun hâle getirildi.

Islahat Fermanı (1856)

- Osmanlı Devleti’nde yaşayan gayrimüslimlere karşı küçük düşürücü ifadelerin kullanılması yasaklandı.
- Cizye vergisi kaldırıldı.
- Askerlik gayrimüslimler için nakdi bedel uygulamasına geçildi.
- Gayrimüslimlere devlet memuru olma hakkı verildi.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak hangi seçenekteki çıkarımlara ulaşamaz?

A) Tanzimat Fermanı ile eşitlikçi bir toplum yapısı oluşturulmak istenmiştir.

B) Islahat Fermanı ile azınlıklar ekonomik açıdan rahatlatılmış, devlet kadrolarında yer almaya hak kazanmışlardır.

C) Tanzimat ve Islahat Fermanları, Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu durumdan kurtulmasına yardımcı olmamıştır.

D) Osmanlı Devletinde kanuni düzenlemelere gerek duyulmuştur.

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

3. Aşağıda Osmanlı Devleti'ni kurtarmak için ortaya atılmış fikir akımları ve özellikleri verilmiştir.

FİKİR AKIMLARI	
Fikir Akımının Adı	Fikir Akımının Özellikleri
Osmanlıcılık	Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemek amacıyla devletin sınırları içinde yaşayanları hangi din veya milletten olursa olsun kaynaştırarak bir Osmanlı milleti oluşturmayı amaçlar.
İslamcılık	İslami kuralların devlet hayatına tam anlamıyla hâkim olmasını ve devletin kurtuluşu için Müslümanların Osmanlı halifesinin etrafında toplanmasını savunan fikir akımıdır.
Türkçülük	Osmanlı Devleti dini, dili, soyu ve ülküsü bir olan topluma dayanarak ayakta kalabileceği düşüncesi ile Osmanlı yönetimi altında yaşayan Türklere millî bilinç kazandırmayı amaçlamıştır.
Batıcılık	Batı'nın bilim ve tekniğini, yönetim biçimini ve düşünce yapısını alarak Osmanlı Devleti'nin geri kalmışlıktan kurtarılması ve yıkılmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Buna göre çok uluslu bir devlette uygulama şansı olmayan ve ulusal değerlerin ön plana çıkarılmasını savunan fikir akımının adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Batıcılık B) Türkçülük C) İslamcılık D) Osmanlıcılık

- 4.

Mustafa'nın doğduğu Selânik, ticaretin geliştiği önemli bir liman şehri olmanın yanında demir yolu ile de Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi önemli şehirlere bağlanmaktaydı. Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplar ile bu yayınların içinde barındırdığı fikirler çok uluslu yapıya sahip olan Selânik üzerinden Osmanlı ülkesine yayılıyordu.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak Selânik şehrinin;

- I. Sosyal
- II. Kültürel
- III. Ekonomik
- IV. Hukuki

özelliklerinin hangisi hakkında çıkarım yapılması beklenir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

5. Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisinde iken onun fikri yönden etkileyen olaylar olmuştur. Bu olayların en önemlilerinden biride 1897 yılında başlayan Türk-Yunan Savaşı'dır. **Osmanlı Devleti savaştan başarılı bir şekilde çıkmasına rağmen, masa başında yapılan görüşmeler sırasında istediği sonucu elde edemedi.** Bu durum onun vatan sevgisi ile dolu kalbinde üzüntüye neden oldu.

Yukarıdaki metinde koyu olarak yazılmış olan bölüme bakılarak Osmanlı Devleti hakkında;

- I. Elde ettiği askeri zaferi siyasi bir başarıya dönüştürememiştir.
- II. Diplomatik alanda istediği sonuca ulaşmamıştır.
- III. Uluslararası konularda oldukça etkili bir siyaset izlemiştir.
- IV. Avrupalı devletlerin iç işlerine müdahalesine izin vermemiştir.

yargılarının hangilerine ulaşılmasını sağlamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV

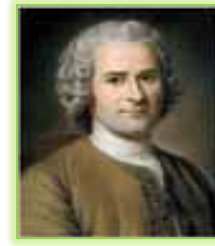
6.

Tevfik Fikret'in fikirleri, Mustafa Kemal üzerinde özellikle inkılaplar yapılırken etkili olmuştur.

Vatan şairi olarak bilinen Namık Kemal, Mustafa Kemal'i vatan sevgisi konusunda etkilemiştir.

J. J. Russo'nun milli egemenlik ile ilgili düşünceleri Mustafa Kemal'i oldukça derinden etkilemiştir.

Buna göre Mustafa Kemal hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düşünce dünyasının oluşmasında yerli ve yabancı yazarların etkisi olmuştur.
- B) Fikir hayatı tek bir yönde gelişim göstermemiş, kendini farklı konularda geliştirmiştir.
- C) Vatansever, yenilikçi ve milli iradeye önem verme yönlerinin gelişmesinde sadece yerli düşünürlerin etkisi olmuştur.
- D) Yerli ve yabancı birçok aydının fikirlerinden istifade etmiştir.

7.

İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra meşrutiyet yanlıları padişah yanlıları arasında başlayan karşılıklı tartışmalar ve atışmalar gittikçe artmaya başladı. Ülke içinde yaşanan bu gerginlik adına 31 Mart Olayı denilen bu gelişmenin amacı, meşrutiyet yönetimine son vermektir. Meşrutiyeti korumak için Selanik'ten yola çıkan ve kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu isyanı bastırdı. Padişah II. Abdülhamit isyanı bastırma için gerekli önlemleri almadığı gerekçesi ile görevden alınmış, yerine Mehmet Reşat getirilmiştir.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Milli egemenliği ortadan kaldırmak için gerçekleştirilen girişime son verilmiştir.
- II. Ayaklanma ülke dışından getirilen askeri kuvvet ile durdurulmuştur.
- III. Padişahın görevine son verilmesi halkın iradesiyle olmuştur.
- IV. Meşrutiyet yanlılarına göre milli egemenliğin korunması için askeri müdahale gerekli görülmüştür.

Yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I, III ve IV C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

8. 12-18 Eylül 1910 tarihleri arasında Fransız ve İngiliz orduları ortaklaşa bir tatbikat karan aldı. Pikardi adı verilen bu manevralara Osmanlı ordusunu temsilen Mustafa Kemal görevlendirildi. Bu tatbikat sırasında Mustafa Kemal tespit ettiği gözlem ve değerlendirmeleri ile dikkatleri üzerinde topladı. Mustafa Kemal hazırlamış olduğu raporunda, gelecekte yapılacak bütün savaşlarda hava kuvvetlerinin önemine dikkat çekti. Güçlü hava kuvvetine sahip ülkelerin yapılacak savaşlarda daha çok başarılı olacaklarını belirtti. Mustafa Kemal'in bu açıklamalarından bir yıl sonra başlayan Trablusgarp Savaşı'nda İtalyanlar ilk kez savaş uçağı kullanmıştır. İtalyanlar uçakları keşif uçuşları ve hava saldırıları için kullanmıştır.

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. Osmanlı Devleti'ni askeri bir görev ile uluslararası alanda temsil etmiştir.
- II. İleri görüşlü bir kişiliğe sahip olduğunu göstermiştir.
- III. Katıldığı toplantılarda dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştır.
- IV. Osmanlı ordusundaki ilk görevinde ülkesinin adını duyurmayı başarmıştır.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

9. 20. yüzyıl başlarında siyasi birliğini sağlayarak sanayileşen İtalya, sömürge edinmek için Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki topraklarına saldırdı (1911). Osmanlı Devleti bu toprakları korumak için karadan asker gönderemiyordu. Çünkü¹..... Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki bu son toprak parçasını denizden de asker göndermesi söz konusu değildi. Çünkü²..... Bu durum karşısında aralarında Mustafa Kemal'in bulunduğu Enver Bey, Ali Fethi Bey gibi Türk subayları, devletin bilgisi dahilinde bu toprakları korumak düşüncesi ile Trablusgarp'a gittiler. İtalyanlara karşı yerel kuvvetlerden oluşan güçlü bir cephe oluşturarak başarılı bir direniş gerçekleştirdiler. İtalyanlar, Mustafa Kemal ve diğer gönüllü Türk subayların³..... özelliklerini gözler önüne serdikleri direniş karşısında çok zorlandı, bir çok bölgede sahil şeridinin ötesine geçemedi.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere yazılması gerekenler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	karayolu üzerindeki Mısır İngilizlerin elinde bulunuyordu.	Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu donanma yıllarca bakımsız kalmıştı.	İleri görüşlülük ve vatanseverlik
B)	Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu donanma yıllarca bakımsız kalmıştı.	karayolu üzerindeki Mısır İngilizlerin elinde bulunuyordu.	Teşkilatçılık ve vatanseverlik
C)	karayolu üzerindeki Mısır İngilizlerin elinde bulunuyordu.	Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu donanma yıllarca bakımsız kalmıştı.	Teşkilatçılık ve vatanseverlik
D)	karayolu üzerindeki Mısır İngilizlerin elinde bulunuyordu.	Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu donanma yıllarca bakımsız kalmıştı.	Çok yönlülük ve inkılapçılık

10. Mustafa Kemal, Balkan Savaşlarının sona ermesinden kısa bir süre sonra Sofya Atışemiliterliğine atandı. (Ekim 1913). Sofya, birçok yabancı konsolosluk merkezinin bulunduğu önemli bir kentti. Sofya'daki modern yaşam tarzı Mustafa Kemal'i derinden etkiledi. Onun kafasında, Türk toplumunu modern ve çağdaş bir yapıya kavuşturma düşünceleri burada oluştu. Bulgaristan'da yaşayan Türklerin siyasal ve kültürel hayatlarının gelişmesi için girişimlerde bulundu. Buradaki Türk milletvekilleriyle irtibata geçti. Türklerin çıkardıkları gazete ve dergilerle yakından ilgilendi.

Buna göre;

- Mustafa Kemal'in inkılapçı fikirlerinin oluşmasında Sofya'daki görevi etkili olmuştur.
- Balkan Türkleri basın-yayım hayatının içinde aktif bir şekilde yer almıştır.
- Mustafa Kemal Bulgaristan'daki Türklerin sorunları ile ilgilenerek vatansever bir kişiliğe sahip olduğunu göstermiştir.
- Sofya'nın diplomatik açıdan önemli, sosyal hayatın oldukça canlı olduğu bir kent olduğu görülmüştür.

Yorumlarından hangileri ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

1. Sanayi İnkılabına bağlı olarak sanayileşen ülkelerde fabrikalar çoğalması, üretim artışının yaşanması, bol ve ucuz ürünlerin piyasaları ele geçirmesi ekonomik bir sonuçtur. Sömürge toprağı fazla olan ülkelerin başta iktisadi açıdan güçlenmesi durumu da ekonomik bir sonuçtur. Yani 3 ve 4. bilgilerde bahsedilen gelişmelerin sonuçları sorunun doğru cevabı olma özelliğı taşımaktadır. Doğru cevap **C** olur.
2. Soruya ait tablolara bakıldığında Tanzimat ve Islahat Fermanları hakkında bilgilere ulaşılabilirken, bu fermanlarının ilan edilmesinin sonuçlarına ulaşılammamaktadır. Yani C seçeneğindeki “Tanzimat ve Islahat Fermanları Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu durumdan kurtulmasına yardımcı olmamıştır.” Çıkarımı yapılamaz. Doğru cevap **C** olur.
3. Osmanlı Devleti çok uluslu yapıya sahip olduğu için milli değerlerin ön plana çıkarılmasına dayalı bir anlayışı benimseyen Türkçülük akımının bu devlet içinde uygulanması şansı bulunmamaktadır. Sorunun doğru cevabı **B** olur.
4. Selânik’in;
 - ticaretin geliştiğı önemli bir liman şehri olması (Ekonomik)
 - Avrupa’da çıkarılan gazete, dergi ve kitapların bulunması (Kültürel)
 - çok uluslu yapıya sahip olması (Sosyal)özellikleri yansıtır. Fakat bilgilerde kentinin hukuki yönü hakkında bilgi verilmemiştir. Doğru cevap I, II ve III öncülleri içinde barındıran **A** seçeneğı olur.
5. Parçada geçen “**Osmanlı Devleti savaştan başarılı bir şekilde çıkmasına rağmen, masa başında yapılan görüşmeler sırasında istediğı sonucu elde edemedi.**” ifadesi Osmanlı Devleti’nin savaşı kazanmasına rağmen barış masasında yani diplomatik görüşmelerde istediğı sonuçları alamadığını gösterir. Yani I ve II. öncüllerdeki bilgilere ulaşabiliriz. Soru hangi bilgilere ulaşamaz diye sorulduğu için III ve IV. öncüllerdeki bilgilere ulaşamaz. Yani doğru cevap **D** olur.
6. Mustafa Kemal’i milli egemenlik ile ilgili fikirleri etkileyen kişi olarak J.J. Russo ön plana çıktığı için “Vatansever, yenilikçi ve milli iradeye önem verme yönlerinin gelişmesinde sadece yerli düşünürlerin etkisi olmuştur.” ifadesi yanlış olur. Çünkü Mustafa Kemal’deki yönetimde milli iradenin hâkim olması düşüncesinin ortaya çıkmasında en etkili olan kişilerden biri de Fransız asıllı J. J. Russo’dur. Bu nedenle C seçeneğindeki bilginin tam olarak doğru olduğu söylenemez. Soru hangi bilgiye ulaşamaz diye sorulduğu için Doğru cevap **C** olur.
7. Parçadaki bilgilere bakılarak “Milli egemenliğı ortadan kaldırmak için gerçekleştirilen girişime son verilmiştir.” bilgisinin doğru olduğu görülür. Çünkü 31 Mart Olayı meşruti yönetime son vermek için başlatılmıştır. Sultan Abdülhamit’in Mebusan Meclisinin kararı ile grevden alınması “Padişahın görevine son verilmesi halkın iradesiyle olmuştur.” sözünü doğrular bir bilgidir. Yine meşrutiyet yanlılarının isyanın bastırılması için askeri güçlerden yardım istemesi “Meşrutiyet yanlılarına göre milli egemenliğin korunması için askeri müdahale gerekli görülmüştür.” bilgisinin doğruluğunu kanıtlar. Yani I, III ve IV. öncüllerdeki bilgilere ulaşılabilir. Fakat II. öncüldeki “Ayaklanma ülke dışından getirilen askeri kuvvet ile durdurulmuştur.” ifadesi yanlış bir bilgidir. Çünkü isyanı bastıran Hareket Ordusu o yıllarda Osmanlı toprakları içinde bulunan Selanik’ten gelmiştir. Yani doğru cevap **B** Olur.
8. Bu soruda I, II ve III. öncüllerdeki bilgiler doğru iken IV. Öncüldeki bilgi yanlıştır. Çünkü Mustafa Kemal ilk askeri görevi Fransa’da yapılan Picardie Manevraları değil, Şam’daki 5. Ordu Komutanlığıdır. Doğru cevap **A** olur.

SORU ÇÖZÜMLERİ

9. Osmanlı Devleti Trablusgarp toprakları korumak için karadan asker gönderemiyordu. Çünkü **karayolu üzerindeki Mısır İngilizlerin elinde bulunuyordu.** (1)
Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki bu son toprak parçasını denizden de asker göndermesi söz konusu değildi. Çünkü **Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu donanma yıllarca bakımsız kalmıştı.** (2)
Mustafa Kemal ve diğer gönüllü Türk subayların **vatanseverlik ve teşkilatçılık** (3) özelliklerini gözler önüne serdikleri direniş karşısında çok zorlandı, birçok bölgede sahil şeridinin ötesine geçemedi.

Boşlukların yukarıdaki gibi doldurulması gerektiği için sorunun doğru cevabı **C** olur.

10. "Onun kafasında, Türk toplumunu modern ve çağdaş bir yapıya kavuşturma düşünceleri burada oluştu." ifadesi I. öncüldeki bilginin doğruluğunu göstermektedir.
"Türklerin çıkardıkları gazete ve dergilerle yakından ilgilendi." ifadesi II. öncüldeki bilginin doğruluğunu göstermektedir.
"Mustafa Kemal Bulgaristan'daki Türklerin sorunları ile ilgilenerken vatansever bir kişiliğe sahip olduğunu göstermiştir." ifadesi yanlış bir bilgidir. Çünkü Bulgaristan'daki Türklerin sorunları ile ilgilenecek vatanseverlik değildir. Bu durum millet sevgisine sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle III. öncüldeki bilgi doğru değildir.
"Sofya, birçok yabancı konsolosluk merkezinin bulunduğu önemli bir kentti." ifadesi IV. öncüldeki bilginin doğruluğunu göstermektedir.
Bu sorunun doğru cevabı I, II ve IV. öncüldeki bilgilerdir. Yani doğru cevap **B** seçeneğidir.

